

РІЧНИЙ ЗВІТ

---

2 0 2 0

ЗМІСТ

6–7

Вступне слово

8–11

Про нас

10

Яким для ІЗІ
був 2020 рік?

11–16

Наша роль
у розвитку
антикорупційної
експертизи
в Україні

16–18

У 2020 році ми
досліджували:

Ефективність антикорупційної
експертизи законопроектів ВРУ
IX скликання

Антикорупційні програми
державних органів влади

Дослідження інституту цивільної
конфіскації необґрунтованих
активів

Висновок AMICUS CURIAE

Парламентські комітети та
стейкхолдери: моніторинг
взаємодії

19

Наглядова рада ІЗІ

20

Розширення
організаційної
структури

21

Нам довіряють

Суспільство

Міжнародні партнери

Державні органи

22

Наша
громадянська
позиція

23

Наші статті

24

Нові можливості
з ІЗІ

25

Про нас пишуть

26

Нас підтримують

Аналітичний центр «Інститут законодавчих ідей» активно розвиває інститут антикорупційної експертизи в Україні.

Центр заснований у 2017 році на основі Ради громадських експертиз, що працювала при Комітеті з питань запобігання та протидії корупції Верховної Ради України VIII скликання.

Рада громадських експертиз з 2015 року проводила громадську антикорупційну експертизу усіх без винятку законопроектів, що реєструвалися в парламенті суб'єктами законодавчої ініціативи.

Тож уже п'ять років аналітики організації розвивають та популяризують інститут антикорупційної експертизи на території України.

ВСТУПНЕ СЛОВО ГОЛОВИ

Ми переконані, що закони повинні працювати на суспільство, а не проти нього або на користь окремих осіб. Тому нашу діяльність я можу охарактеризувати чотирма словами: *support lawmakers, detect lawfakers*. Для цього команда ІЗІ щороку аналізує тисячі законопроектів та докладає неабияких зусиль, щоб виявити, а потім не допустити прийняття парламентом сотень ризикованих положень.

Для ІЗІ 2020 рік став роком нового бачення, нових можливостей та результатів.

Нам не просто вдалося зберегти вже досягнутий рівень:

- чергова тисяча проаналізованих законопроектів, сотні виявлених корупціогенних факторів, 95 % з яких не стали законами;
- вищий рівень впливу – вже 84 % надісланих нами висновків до Комітету Верховної Ради України з питань антикорупційної політики врахували депутати Комітету і 100 % – Національне агентство з питань запобігання корупції.

Нам вдалося досягнути більшого:

- запроваджено 3 нових напрями діяльності;
- проведено 5 ґрунтовних аналітичних досліджень, більшість з яких присвячено оцінюванню ефективності вже запровадженого законодавства;
- посилено взаємодію з державними органами, міжнародними організаціями та громадськістю – від участі в закритих зустрічах Венеційської комісії до обрання до громадських рад на відкритих онлайн-голосуваннях.

Ми бачимо ризики та недоліки в законодавстві і змушуємо бачити їх інших, особливо законотворців. І цього навряд чи вдалося б досягнути без команди однодумців та партнерів, які були й залишаються разом з нами на цьому шляху.

Щиро
Тетяна Хутор

ВСТУПНЕ СЛОВО ВИКОНАВЧОЇ ДИРЕКТОРКИ

2020 рік став справжнім випробуванням як для України, так і для всього світу. Але нам є за що подякувати 2020-му. Можу із впевненістю сказати, що саме цього року нам вдалося якісно попрацювати над організаційною розбудовою організації, стати ще більш ефективними та прозорими у нашій роботі.

Ми створили Наглядову раду ІЗІ, членами якої стали відомі професіонали у сфері протидії корупції – Єгор Соколов, Лариса Гольник та Оксана Нестеренко.

- Єгор Соколов – народний депутат України VIII скликання, журналіст, експерт Комітету ВРУ з питань запобігання і протидії корупції.
- Лариса Гольник – суддя Ожтятьського районного суду міста Полтави, лауреат міжнародної відзнаки Blueprint for Free Speech як викривач корупційного злочину.
- Оксана Нестеренко – очільниця Міждисциплінарного науково-освітнього центру протидії корупції в Україні Національного університету «Києво-Могилянська академія».

Наша команда збільшилась.

Негативна тенденція 2020 року щодо скорочення кадрів пройшла повз нас. Навіть краще – наша команда зростає. До сім'ї ІЗІ долучилися юристи, кандидати юридичних наук, комунікаційний та організаційний менеджери.

Ми затвердили стратегію розвитку та комунікаційну стратегію ІЗІ на наступні два роки. **Хочу зауважити, що пандемія допомогла нам ще раз переконатися в правильності обраного нами стилю комунікації.** У докарантинні часи ми, як і нині, віддавали перевагу онлайн-комунікації зі стейкхолдерами та партнерами. Минулий рік

підтвердив, що саме такий вид комунікації залишився майже єдиним дієвим шляхом співпраці в часи обмежень та пандемії.

2020 рік лише зміцнив нас, і ми закріпили статус одного з провідних українських аналітичних центрів у сфері антикорупційної експертизи.

Ми готові до нових викликів, адже завжди бачимо в них можливості розвиватися та працювати на користь українського суспільства.

*Щиро
Мартина Богуславець*

2. ПРО НАС

ІНСТИТУТ ЗАКОНОДАВЧИХ ІДЕЙ – незалежний громадський аналітичний центр, який поліпшує законодавство шляхом забезпечення діалогу між суспільством та владою.

МІСІЯ

Інститут законодавчих ідей – незалежний аналітичний центр, який працює заради прийняття законодавства без корупційних, дискримінаційних та неефективних норм і його подальшої ефективної імплементації. Ми працюємо задля побудови країни рівних можливостей, розвитку демократії та верховенства права.

ПРОТЯГОМ 5 РОКІВ МИ ПРОВАДИМО СВОЮ ДІЯЛЬНІСТЬ, БАЗОВАНУ НА ТАКИХ ЦІННОСТЯХ:

■ Професійність

Ми усвідомлюємо, що наша діяльність впливає на те, як громадяни України й інших держав та органи влади сприймають громадський сектор, і несемо відповідальність за довіру з їхнього боку.

■ Ефективність

В організації створено умови, що унеможливають конфлікт інтересів та запобігають корупції.

■ Неупередженість

Ми поважаємо права людини та визнаємо моральні цінності, релігії та культуру спільнот.

■ Відповідальність

Організація є чесною та правдивою у співпраці з донорами, партнерами, державою та суспільством.

■ Незалежність

Організація є вільною та політично незалежною, діє виключно в межах закону.

■ Відкритість

Ми регулярно висвітлюємо свою діяльність на сайті та в соціальних мережах, щорічно публікуємо звіти про свою структуру управління, діяльність та фінансовий стан.

У 2020 році ми розвивали два основні напрямки роботи:

- розвиток інституту антикорупційної експертизи в Україні;
- розроблення аналітичних та моніторингових досліджень задля поліпшення політик.

«Я працюю в команді ще з того моменту, коли нас називали Радою громадських експертиз при Комітеті з питань запобігання і протидії корупції, а це було ще задовго до створення ІЗІ.

З того моменту пройшло вже більше ніж п'ять років. За цей час ми пережили багато подій та досягли дуже гарних результатів, про які іноді боялись говорити вголос. За цей час наша команда зросла вдвічі; ми проаналізували понад 6000 законопроектів; запустили сайт; з аналітиків,

Юрист-аналітик ІЗІ
Анастасія Кривonos-Пеценчук

які проводили експертизу, ми виростили в аналітичний центр, який успішно проводить дослідження для створення якісних політик; створили незалежну Наглядову раду і далі розбудовуємо нашу організацію.

Я надзвичайно пишаюсь кожним членом команди та захоплююсь їхньою жагою до професійного розвитку».

«За декілька місяців роботи ІЗІ для мене став місцем професійного розвитку та можливостей. Дякую всім за підтримку та допомогу і дуже щасливий доєднатися до такої професійної команди!».

Юрист-аналітик ІЗІ
Юрій Шваб

3. ЯКИМ ДЛЯ ІЗІ БУВ 2020 РІК?

997

законопроектів
проаналізовано

5

аналітичних
досліджень
проведено

5

нових проектів
започатковано

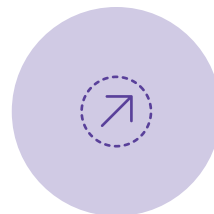
10 000

нових відвідувачів
сайту

3 000

підписників сторінки
у Facebook

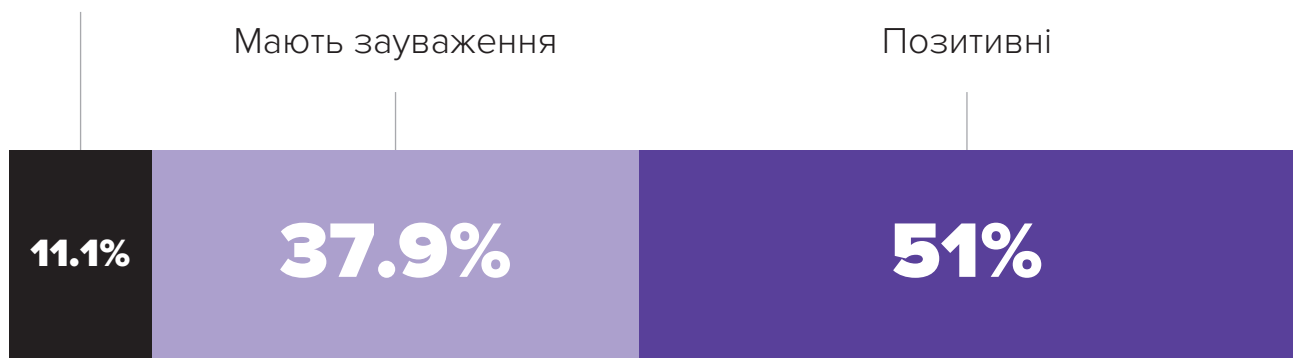

напрацьовано
стратегію розвитку
організації до
2022 року, а також
комунікаційну та
фандрейзингову
стратегії

4. НАША РОЛЬ У РОЗВИТКУ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ В УКРАЇНІ

Протягом 2020 року аналітики центру проаналізували та надали висновки/зауваження до **997 законопроєктів**, з них:

Негативні

Кількість врахованих висновків – **84%**.

Наша мета – виявити та пояснити народним депутатам, як те чи інше положення законопроєкту може сприяти корупції. Так ми намагаємося очистити українське законодавство.

Що таке Антикорупційна експертиза?

Антикорупційна експертиза – це аналіз нормативно-правових актів та їх проєктів на наявність у них корупціогенних факторів – положень, які сприяють вчиненню корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією. Отже, антикорупційна експертиза спрямована на пошук в законодавстві положень, які можуть сприяти корупції.

Для чого ми це робимо?

Підвалини для корупції закладаються в законодавстві, адже неякісне законодавство створює всі умови для її поширення та процвітання. Антикорупційна експертиза – це саме той превентивний інструмент, який допомагає запобігти прийняттю законів, реалізація яких може поставити

ДІЯЛЬНІСТЬ ІЗІ З РОЗВИТКУ ІНСТИТУТУ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ В УКРАЇНІ

1 ЕТАП

Проведення аналізу

Аналітики Інституту законодавчих ідей ретельно вивчають кожен законопроект на наявність або відсутність корупціогенних факторів. Після проведення аналізу вони формують висновок, у якому (за наявності) описують знайдений корупціогенний фактор, його можливі наслідки та способ усунення. Кожен з аналітиків у команді центру має свій профіль, що дає змогу фахово охопити всі сфери законотворчої діяльності.

Під час проведення антикорупційної експертизи аналітики ІЗІ звертаються до стейкхолдерів законопроекту (громадських організацій, профспілок, асоціацій, державних органів) з проханням висловити свою позицію щодо запропонованих змін у законодавство. Позиції стейкхолдерів долучаються до висновку.

2 ЕТАП

Адвокація результатів

Готові висновки надсилаються до Комітету ВРУ з питань антикорупційної політики та НАЗК. Саме ці органи уповноважені проводити антикорупційну експертизу згідно із законом, і саме їхні висновки безпосередньо впливають на подальшу долю законопроекту в парламенті. Співпраця з Комітетом та НАЗК дає змогу донести результати нашої роботи безпосередньо до суб'єктів ухвалення рішень. Саме з ініціативи ІЗІ НАЗК провело свою першу антикорупційну експертизу.

3 ЕТАП

Розроблення методологічних інструментів для проведення антикорупційної експертизи

У 2020 році ІЗІ був залучений до розроблення трьох методологій з проведення антикорупційної експертизи.

Будь-яка, зокрема антикорупційна, експертиза має здійснюватися за чіткими правилами, які своєю чергою повинні бути обґрунтовані з наукової, професійної та практичної точки зору. Ці правила зазвичай прописано в методології.

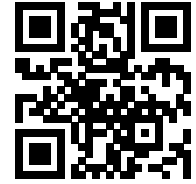
ІЗІ взяв участь у розробленні методології проведення антикорупційної експертизи Національного агентства з питань запобігання корупції, яку наразі вже успішно затвердили та почали використовувати на практиці.

Наприкінці року аналітики центру розробили на основі практики Комітету та кращих міжнародних та українських підходів проект методології проведення антикорупційної експертизи для Комітету ВРУ з питань антикорупційної політики, який протягом 8 років проведення експертизи не мав власної методології. Її використання сприятиме ефективності антикорупційної експертизи, мінімізує можливість ухвалення суб'єктивних та упереджених рішень під час здійснення експертизи.

І кінець року ІЗІ зустрів з власною методологією проведення громадської антикорупційної експертизи, яка поєднує кращі державні та громадські підходи.

ПРИКЛАДИ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ЗАКОНОПРОЄКТІВ

Проект закону «Про ріелтерську діяльність в Україні», №3618

<https://rge9.izi.institute/conclusion/proekt-zakonu-pro-riyeltersku-diyalnist-v-ukrayini/>

Що було зроблено:

Фахівці ІЗІ, проаналізувавши цей законопроект, виявили низку корупціогенних факторів, зокрема: нечітка регламентація прав та обов'язків фізичних осіб під час купівлі/продажу нерухомого майна; створення надмірних обтяжень для осіб, які бажають купити/продати нерухомість; наявність надмірних дискреційних повноважень органів ріелтерського самоврядування тощо.

Виявлені корупціогенні фактори могли призвести до виникнення нових корупційних схем під час операцій з нерухомістю, зокрема до безпідставного стягнення плати за внесення відомостей до нового реєстру. Також запропоновані положення обмежували право власності осіб під час продажу або купівлі нерухомості, оскільки законопроектом було передбачено обов'язкове залучення ріелтера до таких операцій.

Наш висновок на цей законопроект був направлений комітетам ВРУ. Ми ініціювали проведення антикорупційної експертизи цього законопроекту в НАЗК, яке підтвердило наявність у ньому корупціогенних факторів. Паралельно з юридичними процесами ІЗІ розгорнув широку медіакампанію, частиною якої стала спільна пресконференція з Асоціацією фахівців з нерухомості України та народним депутатом Ярославом Юрчишиним.

Результат:

Завдяки спільній роботі ІЗІ, НАЗК, громадських організацій та окремих народних депутатів законопроект так і не був прийнятий, хоча його ініціювала більшість від профільного Комітету.

ПРИКЛАДИ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ЗАКОНОПРОЄКТІВ

Проект закону «Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та деяких законів України щодо діяльності Верховного Суду та органів суддівського врядування», №3711

<https://rge9.izi.institute/conclusion/proekt-zakonu-pro-vnesennya-zmin-do-zakonu-ukrayiny-pro-sudoustrij-i-status-suddiv-ta-deyakih-zakoniv-ukrayiny-shhodo-diyalnosti-verhovnogo-sudu-ta-organiv-suddivskogo-vryaduvannya/>

Що було зроблено:

Цей законопроект присвячений новій судовій реформі (ініціатор – Президент України). Аналітикиня ІЗІ проаналізувала законопроект і виявила в ньому низку корупційогенних факторів, зокрема: надання надмірної дискреції Вищій раді правосуддя під час здійснення добору суддів; недоліки процедури добору до ВККС; недоліки регулювання підстав і процедури відсторонення членів ВККС тощо.

Завдяки положенням законопроекту нереформований вищий судовий орган (ВРП) замість перезавантаження наділяється новими повноваженнями; роль незалежних експертів, делегованих міжнародними організаціями у комісію, яка оцінює суддів, зводиться до нуля; у Верховний Суд могли б потрапити судді, які не пройшли кваліфікаційного оцінювання.

Голова ІЗІ презентувала висновок на закритій зустрічі з представниками Венеційської комісії при Раді Європи, які проводили оцінку вказаного законопроекту.

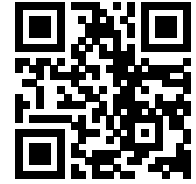
Результат:

Після висловлених Венеційською комісією зауважень законопроект відправили на подальше доопрацювання до профільного Комітету.

ПРИКЛАДИ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ЗАКОНОПРОЄКТІВ

Проект закону «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо оподаткування доходів від організації та проведення азартних ігор», №2713

<https://rge9.izi.institute/conclusion/proekt-zakonu-pro-vnesennya-zmin-do-podatkovogo-kodeksu-ukrayiny-shhodo-opodatkuvannya-dohodiv-vid-organizatsiyi-ta-provedennya-azartnyh-igor/>

Що було зроблено:

Вказаним законопроектом пропонувалося не оподатковувати суми виграшів в азартних іграх та лотереях податком на доходи фізичних осіб та встановити різний режим оподаткування азартних ігор та лотерей.

Аналітик ІЗІ під час проведення антикорупційної експертизи цього законопроекту вказав на такі корупціогенні фактори: можливість для легалізації коштів, отриманих незаконним шляхом, та встановлення необґрунтованих привілеїв для операторів лотерей.

Положення законопроекту дозволяли легалізувати кошти, отримані внаслідок вчинення, зокрема, корупційних

правопорушень, шляхом декларування активів у вигляді «виграшу в лотерею». Також законопроект надавав необґрунтовані податкові пільги операторам лотерей, оскільки, на відміну від азартних ігор, лотереї оподатковувалися лише одним податком.

Результат:

Наші зауваження було оперативно надіслано Комітету та НАЗК, які своєю чергою підтвердили наявність вказаних корупціогенних факторів у проекті закону. Як наслідок законопроект відправили на доопрацювання.

5. У 2020 РОЦІ МИ ДОСЛІДЖУВАЛИ

<https://izi.institute/proekty-ta-doslidzhennya/>

Ефективність антикорупційної експертизи законопроектів ВРУ IX скликання

Аналітики Інституту законодавчих ідей провели дослідження, яке надає об'єктивну оцінку ефективності проведення антикорупційної експертизи законопроектів Комітетом Верховної Ради України з питань антикорупційної політики та Національним агентством з питань запобігання корупції після кадрового оновлення цих органів (протягом нового політичного року – з 1 вересня 2019 року по 31 грудня 2020 року). Крім того, у межах проекту було проаналізовано результати

антикорупційної експертизи, яку проводять інші суб'єкти, зокрема Мін'юст та громадськість в особі ІЗІ.

Ми проаналізували 72 негативних висновки Комітету Верховної Ради України з питань антикорупційної політики та 36 негативних висновків, наданих Національним агентством з питань запобігання корупції, наслідки їх розгляду парламентом та профільними комітетами, визначено позитивні та негативні тенденції, надано рекомендації з підвищення ефективності антикорупційної

експертизи для кожного органу відповідно до сформованих критеріїв ефективності. Частину з них уже реалізовано.

Антикорупційні програми державних органів влади

Одним із позитивних наслідків імплементації антикорупційної реформи у 2015 році стало запровадження в державних органах превентивного антикорупційного інструменту у вигляді обов'язкових антикорупційних програм. Ці програми спрямовані на усунення корупційних ризиків всередині органів державної влади. Водночас, незважаючи на наявність механізмів самоперевірки, нині немає зовнішнього контролю за виконанням антикорупційних програм, а внутрішній часто перебуває на низькому рівні.

У 2020 році команда Інституту законодавчих ідей провела незалежний громадський моніторинг стану виконання антикорупційної програми Рахункової палати на 2019-2021 роки, адже саме цей орган має унікальні повноваження з контролю за надходженням та використанням коштів платників податків будь-яким суб'єктом.

Аналітики оцінили ефективність реалізації визначених антикорупційною програмою заходів для усунення (мінімізації) виявлених корупційних ризиків за такими критеріями: вимірюваність, своєчасність, повнота і результативність.

У процесі аналізу ми дослідили діяльність Рахункової палати, етапи прийняття та затвердження антикорупційних програм у цьому органі. Особливу увагу було приділено основній функції

Рахункової палати – проведенню заходів державного зовнішнього контролю (аудиту) – та її відображенню в антикорупційній програмі цього органу.

Ми проаналізували 20 корупційних ризиків та 32 заходи щодо їх усунення.

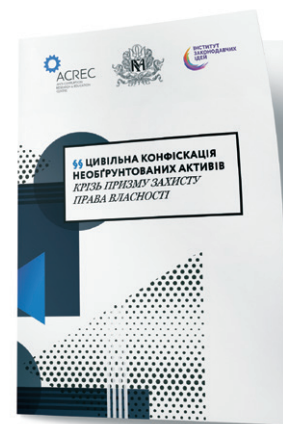
Результати проведеного аналізу вказали на недостатню ефективність виконання антикорупційної програми, у зв'язку з чим аналітики центру сформули 9 пунктів висновків та рекомендацій для якісного підсилення антикорупційної програми РП.

Всі напрацювання фахівців ІЗІ було представлено керівництву Рахункової палати України, їх буде використано під час розроблення нової антикорупційної програми Рахункової палати у 2021 році.

Дослідження інституту цивільної конфіскації необґрунтованих активів

У світовій практиці визнання активів необґрунтованими та стягнення їх у дохід держави (цивільна конфіскація) є ефективним інструментом боротьби з набуттям незаконних активів недобросовісними посадовцями. Цей інститут був запроваджений в Україні з 2015 року, проте через недосконалість окремих норм законодавства він був неефективним. Наприкінці 2019 року інститут цивільної конфіскації було удосконалено. Зокрема, передбачено нову можливість конфіскації необґрунтованих активів без обвинувального вироку суду.

У 2020 році Тетяна Хутор уперше в Україні дослідила інститут цивільної конфіскації та сформувала свої висновки в дослідженні «Цивільна конфіскація необґрунтованих активів крізь призму захисту права власності», яке високо оцінили представники Вищого антикорупційного суду, Верховного Суду України, Комітет ВРУ. У ньому розкрито міжнародний досвід впровадження цивільної конфіскації, умови її відповідності Конституції України та правам людини, а також її ефективність у боротьбі та запобіганні корупції.

Дослідження було проведено спільно з партнерами аналітичного центру – Міждисциплінарним науково-освітнім центром протидії корупції в Україні НАУКМА.

Висновок AMICUS CURIAE

Конституційний Суд України 27 жовтня 2020 року, розглянувши одну частину конституційного подання 47 народних депутатів, прийняв рішення про неконституційність окремих положень Закону України «Про запобігання корупції». Це рішення КСУ стало початком так званої конституційної кризи в Україні. Проте КСУ не розглядав другої частини вказаного конституційного подання, яке стосувалося інституту цивільної конфіскації та незаконного збагачення, і виділив його в окреме провадження.

Аналітики ІЗІ підготували висновок AMICUS CURIAE на другу частину конституційного подання, в якому обґрунтували конституційність цих інститутів з урахуванням міжнародних та українських стандартів і практик. Результати цього дослідження було презентовано в грудні 2020 року спільно з партнерами аналітичного центру – Міждисциплінарним науково-освітнім центром протидії корупції в Україні НАУКМА та направлено до Конституційного Суду України.

Парламентські комітети та стейкхолдери: моніторинг взаємодії

Невідокремною рисою демократичного та розвиненого суспільства, а також належного державного врядування є залучення зацікавлених сторін (стейкхолдерів) до процесу реалізації політичних рішень. Від початку діяльності ІЗІ це стало запорукою об'єктивного аналізу кожного із законопроектів. Залучення стейкхолдерів до діяльності комітетів ВРУ сприяє якісному процесу розроблення політик, підвищенню рівня легітимності та справедливості ухвалених рішень, що в результаті підвищує ефективність їх реалізації.

З цієї метою в ІЗІ запроваджено напрям з аналізу ефективності роботи комітетів парламенту. Першим кроком стало дослідження якості та ефективності роботи і взаємодії 23 комітетів зі стейкхолдерами в процесі реалізації комітетами законопроектної, організаційної та контрольної функцій за 2020 рік.

У межах реалізації проекту у 2020 році ми розробили методологію пошуку стейкхолдерів, відповідно до якої сформовано базу стейкхолдерів комітетів ВРУ, з відображенням назви органу/організації/установи, імені контактної особи, діючими контактами організації або такої особи. З метою виявлення стейкхолдерів сформовано та надіслано 176 запитів до голів комітетів та

голів підкомітетів, а також подано 22 запити на отримання публічної інформації через офіційний портал Верховної Ради України; проаналізовано 1020 документів (протоколів засідань; звітів; результатів зустрічей, конференцій, круглих столів та інших заходів, інформації, розміщеної на електронних ресурсах), які стосуються діяльності комітетів та містять інформацію щодо стейкхолдерів.

Наразі вказана база налічує близько 3000 стейкхолдерів. Розроблено методологію проведення моніторингу взаємодії комітетів Верховної Ради України зі стейкхолдерами, яка стане методологічним підґрунтям для подальшого моніторингового звіту. Для дослідження вперше буде застосовано соціологічний метод, який передбачатиме опитування до тисячі стейкхолдерів.

Крім того, ІЗІ здійснив оцінку результативності реалізації комітетами законопроектної, організаційної та контрольної функцій за 2020 рік. Було зібрано дані та проаналізовано понад 1500 документів (протоколів засідань; звітів; результатів зустрічей, конференцій, круглих столів та інших заходів, інформації, розміщеної на електронних ресурсах), які стосуються діяльності комітетів та підкомітетів. З метою отримання

необхідної інформації, якої бракує в загальнодоступних джерелах, підготовлено та надіслано 201 запит на отримання публічної інформації головам комітетів, головам підкомітетів, керівникам Секретаріатів комітетів ВРУ. Отриману інформацію опрацьовано та підготовлено аналітичну записку, яка визначає результати реалізації законопроектної, організаційної та контрольної функцій кожним комітетом ВРУ у 2020 році. У результаті дослідження було виявлено кардинально різні підходи в діяльності різних комітетів, підготовці та опублікуванні планів та звітів (деякі комітети їх навіть не завжди оприлюднюють), зборі окремих видів інформації (про діяльність робочих груп, підкомітетів, залучених стейкхолдерів тощо).

Результати дослідження буде опубліковано у 2021 році.

6. НАГЛЯДОВА РАДА ІЗІ

У 2020 році ІЗІ збільшив рівень прозорості та створив незалежну Наглядову раду, до якої увійшли люди, які є лідерами думок у сфері запобігання і протидії корупції.

**Лариса Гольник,
суддя Октябрського
райсуду Полтави:**

”

Я з радістю та великою відповідальністю прийняла запрошення увійти до складу Наглядової ради Інституту законодавчих ідей. Вражає енергія цих переважно молодих, але напрочуд компетентних, принципових і працьовитих людей. Не менш вражаючими є результати їхньої роботи – понад 5000 проаналізованих законопроектів, сотні відстежених корупційних чи дискримінаційних ризиків. Головне ж, що команда вміло поєднує кількісні та якісні показники своїх досліджень. Бажаю команді ІЗІ подальших успіхів, Україні всій на благо!

**Оксана Нестеренко,
фахівець з анти-
корупційної
політики, очільниця
Міждисциплінарного
науково-освітнього
центру протидії корупції
в Україні Національного
університету «Києво-
Могилянська академія»:**

”

Інститут законодавчих ідей – це громадська організація, яка всього за декілька років перетворилася на потужний, інституційно розвинутий аналітичний центр. Таке швидке перетворення молоді організації на одну із впливових експертних антикорупційних організацій національного рівня стало можливим завдяки поєднанню професіоналізму з активізмом, аналітики з адвокацією, співпраці з незалежністю. Не можу не відзначити високого рівня мотивації у всієї команди ІЗІ до професійного зростання та постійного розвитку. Приємно спостерігати, як люди ефективно та із задоволенням роблять свою справу, працюючи на користь суспільства.

**Єгор Соколов,
ексочільник Комітету ВРУ
з питань запобігання
і протидії корупції:**

”

Вибір, що робити, а що ні; які правила встановлювати, які ні – це справа суспільного масштабу. Класно, що є така організація, як ІЗІ, яка допомагає побачити виклики, ще коли закони плануються. Зокрема, для мене був дуже корисним останній аналіз досвіду цивільної конфіскації майна тих посадовців, які не можуть його пояснити.

7. РОЗШИРЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ СТРУКТУРИ

У 2020 році ІЗІ вдосконалив та зміцнив свою організаційну структуру.

Вдалося сформувати два повноцінні відділи: відділ аналітики та комунікаційний відділ.

Працівники відділу аналітики, як і раніше, здійснюють антикорупційну експертизу законопроектів, проводять аналіз антикорупційних

програм державних органів та інші актуальні дослідження в антикорупційній сфері.

Працівники комунікаційного відділу відповідають за комунікацію та адвокацію всіх аналітичних продуктів Інституту. Вони піклуються не лише про впізнаваність команди ІЗІ, організацію публічних заходів, але й про комунікацію з іншими організаціями, презентацію результатів роботи команди для стейкхолдерів та партнерів.

Вся команда взяла участь у сесіях для написання стратегії організації та комунікаційної стратегії на два наступні роки. Впевнені, що спільними зусиллями досягнемо запланованого!

8. НАМ ДОВІРЯЮТЬ

Суспільство

Голова Інституту законодавчих ідей Тетяна Хутор увійшла до складу Громадської ради у 2020 році. Її обрано з-поміж 39 кандидатів на першому етапі відбору та 25 кандидатів під час другого етапу. За представника ІЗІ було віддано 1806 голосів під час інтернет-голосування, і в результаті Тетяна посіла 6 місце. Громадська рада при НАЗК складається з 15 осіб, яких обирають шляхом відкритого та прозорого конкурсу.

Громадську раду при НАЗК створено для:

- забезпечення прозорості та громадського контролю за діяльністю Агентства;
- сприяння взаємодії Агентства з громадськими організаціями щодо питань, пов'язаних з діяльністю Агентства;
- сприяння врахуванню Агентством громадської думки під час виконання покладених на нього завдань.

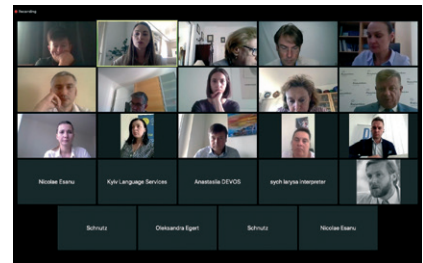

Громадська рада долучилася до доопрацювання проекту Антикорупційної стратегії України, антикорупційної програми НАЗК, внутрішніх нормативно-правових актів НАЗК, законопроектів.

Міжнародні партнери

Після надання висновків стосовно законопроектів фахівці ІЗІ продовжують моніторити процес їх розгляду, здійснюють адвокацію та промоцію результатів своєї діяльності. Одним із найбільших прикладів успішного просування своєї діяльності з боку ІЗІ у 2020 році було запрошення представників центру на закриті засідання

Венеційської комісії при Раді Європи для презентації висновку щодо президентського законопроекту № 3711, у якому аналітики організації виявили низку корупційних факторів. Завдяки успішній адвокації, зокрема і представників центру, цей законопроект наразі перебуває на доопрацюванні.

Державні органи

НАЗК запросило ІЗІ дати власну альтернативну оцінку діяльності НАЗК у частині проведення антикорупційної експертизи законопроектів під час обговорення «Оновлена антикорупційна експертиза НАЗК. Результати 2020: перші 50 експертиз, типові корупційні фактори та рекомендації щодо їх усунення». На круглому

столі було презентовано результати дослідження, присвяченого ефективності антикорупційної експертизи, яку здійснюють Комітет ВРУ з питань антикорупційної політики та Національне агентство з питань запобігання корупції. Голова організації розповіла

про 10 критеріїв ефективності антикорупційної експертизи, за якими відбувалося оцінювання діяльності НАЗК, оцінювання їх дотримання, та надала рекомендації, які допоможуть поліпшити цей напрям діяльності Агентства. НАЗК підтримало надані рекомендації.

9. НАША ГРОМАДЯНСЬКА ПОЗИЦІЯ

Протягом 2020 року ми продовжували комунікацію з дружніми організаціями, з якими підтримуємо стійкі зв'язки. Ми долучилися до підписання 10 спільних заяв та взяли участь у 2 акціях.

- **17 січня** | Рекомендація Є. Закревської до складу Комісії з проведення конкурсу на зайняття посади директора ДБР.
- **2 березня** | Заява про політично вмотивовану спробу звільнення Генерального прокурора та директора НАБУ в угоду олігархам.
- **16 березня** | Заява щодо недопустимості прямих переговорів з бойовиками на Донбасі.
- **20 липня** | Заява про необхідність ініціювати ліквідацію Окружного Адміністративного Суду Києва.
- **24 липня** | Заява про підтримку В.Шабуніна та збору коштів, які будуть спрямовані на усунення наслідків підпалу його будинку
- **7 жовтня** | Підтримка петиції про ліквідацію ОАСК на сайті Президента України.
- **14 жовтня** | Заява про неможливість проведення опитування 25 жовтня, під час місцевих виборів.
- **16 жовтня** | Заява про усунення члена конкурсної комісії з обрання керівника САП Олексія Дрозда.
- **29 жовтня** | Інформаційна підтримка акції «Відправимо суддів-зрадників КСУ до Ростова».
- **4 листопада** | Заява «Судді КСУ мають піти у відставку».

10. НАШІ СТАТТІ

Також протягом 2020 року, окрім проведення Антикорупційної експертизи та аналітичних досліджень, наші аналітики активно відстежували та реагували на актуальні теми, демонструючи свою позицію, зокрема через ведення власних блогів:

1. «Нова ідея «слуг»: податок на Google»: стаття про розгляд законопроекту про оподаткування електронних послуг»

Тарас Рябченко

2. «Ринок азартних ігор без чітких правил»

Тарас Рябченко

3. Новий Трудовий кодекс? В чому небезпека»: стаття про кілька зареєстрованих у ВРУ проєктів нових Трудових кодексів»

Олена Басмат

4. «Державна архітектурно-будівельна інспекція: бути чи не бути?»: огляд зареєстрованих у Кабінеті Міністрів проєктів постанов, покликаних переформатувати контроль у будівельній галузі»

Олена Басмат

5. «Діти – не члени сім'ї?»: стаття про законопроект, який серед іншого пропонує не вважати членами сім'ї неповнолітніх дітей чиновників, якщо вони не проживають спільно»

Тетяна Хутор

6. «Три міфи про цивільну конфіскацію. Як повернути корупційні активи у бюджет»: стаття про цивільну конфіскацію необґрунтованих активів, що може стати ефективним механізмом боротьби з корупцією в Україні»

Тетяна Хутор

7. «5 корупційних ризиків законопроекту про ріелторську монополію»: стаття про корупційні ризики законопроекту, який мав регулювати ринок нерухомості»

Тетяна Хутор

8. «Антикорупційне законодавство: боротьба за конституційність продовжується: стаття про другу частину подання, що стало причиною конституційної кризи в Україні після рішення КСУ»

Тетяна Хутор

9. «Пайовий внесок на розвиток інфраструктури: історія не завершена?»

Олена Басмат

11. НОВІ МОЖЛИВОСТІ З ІЗІ

З 2020 року в аналітичному центрі «Інститут законодавчих ідей» відкрилися нові можливості для розвитку активних молодих людей у сфері антикорупційної та парламентської роботи, а саме стажування. Ми переконані, що це чудова можливість набути досвід в аналізі законопроектів та розробленні аналітичних продуктів. Для ефективного проходження практики ми розробили спеціальну програму стажування.

Євгенія Мочарник, 24 роки, магістр Школи права Українського католицького університету:

«На стажування в ІЗІ потрапила через традицію УКУ після завершення навчання підтримувати зв'язок з університетською спільнотою. Коли випускник Школи права у спільний чат написав про можливість стажування в Інституті законодавчих ідей, я вирішила спробувати. Мене приваблювала думка, що я не тільки можу ознайомитися із ще одним напрямом діяльності правника, а й безпосередньо торкнутися законотворчості. На стажуванні мені дуже цікаво, адже відкривається наче весь світ корупції та зловживань владою, але із зовсім іншої перспективи – перспективи боротьби з незаконними явищами та удосконалення

роботи системи держави. Це наче у час розчарувань та хаосу потрапити в офіс супергероїв, які без будь-якого натяку на сумніви та паніку готують план порятунку планети та перемоги над ворогом. Мені дуже цікаво читати законопроекти та вчитися бачити в них імовірні загрози для прав людини, демократії та верховенства права, прогнозувати та запобігати будь-яким ризикам, які можуть виникнути, якщо закон буде прийнятий. Це змінює сприйняття юридичних текстів і показує, що їх можна і треба виправляти, а не сприймати як належне. Загалом я відчуваю, що після завершення стажування продовжу роботу в цьому напрямі».

Потрапити до списку стажерів ІЗІ дуже легко: якщо Ви маєте бажання та хист працювати над розвитком ефективного та прозорого законодавства в Україні, надсилайте мотиваційний лист та резюме на нашу пошту: office@izi.institute, з темою листа «Стажер до Інституту законодавчих ідей». Будемо раді з Вами працювати.

12. ПРО НАС ПИШУТЬ

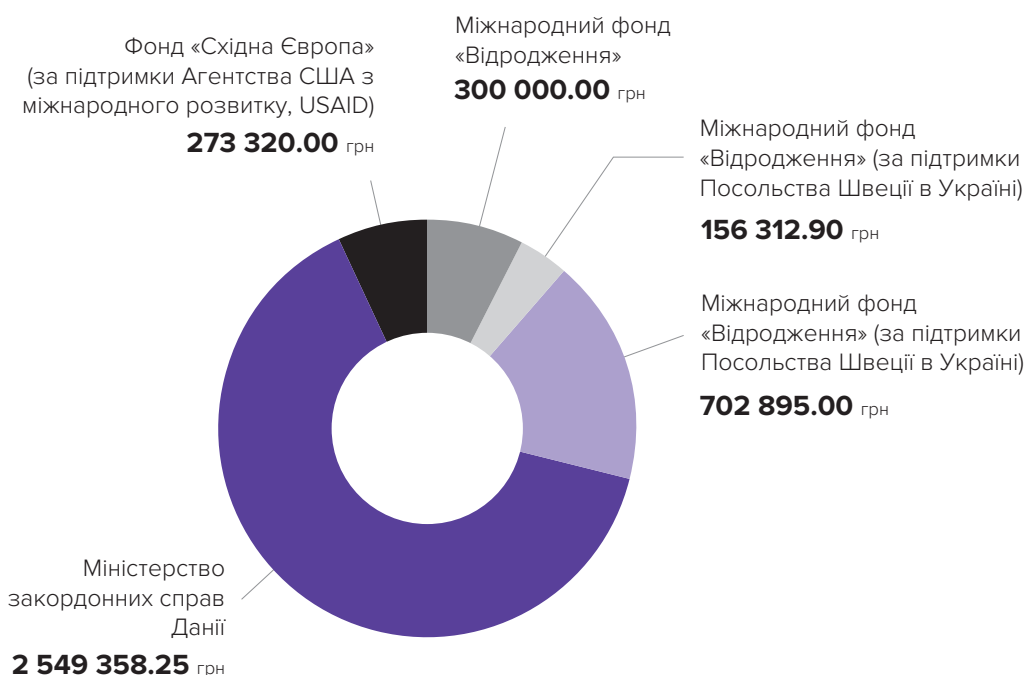

13. НАС ПІДТРИМУЮТЬ

Незважаючи на всі складнощі, з якими ми стикалися у 2020 році, наші ідеї підтримали наші партнери, яким ми щиро вдячні за довіру.

- ІЗІ став однією з 4 організацій в Україні, які отримали інституційну підтримку від Антикорупційної ініціативи Європейського Союзу (EUACI) для реалізації своєї стратегії.
- Міжнародний фонд «Відродження» за підтримки Посольства Швеції в Україні в межах програми з розвитку аналітичних центрів уже другий рік поспіль надає ІЗІ підтримку для внутрішнього розвитку та аналітичного підсилення організації.
- Міжнародний фонд «Відродження» надав підтримку для здійснення антикорупційної експертизи особливо важливих законопроектів.
- Завдяки Програмі РАДА та Фонду «Східна Європа» (за підтримки Агентства США з міжнародного розвитку, USAID) ми розпочали новий системний напрям у моніторингу діяльності парламенту.

Інститут законодавчих ідей пройшов незалежну аудиторську перевірку відповідно до вимог Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» від 21.12.2017 р. № 2258-VIII, Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг. Звіт про надходження та використання коштів за грантовими угодами та звіт незалежного аудитора за 2020 рік було проведено компанією ТОВ «ЕЙ ЧЕЛ БІ ЮКРЕЙН».

Інститут законодавчих ідей
Київ, вул. Шовковична 24, офіс 14

 office@izi.institute

 www.izi.institute

 [@ILlinUA](https://www.facebook.com/ILlinUA)

